

„Лоенгрин“

И пак жена, която иска да изкопчи тайната на мъжа, когото /уж/ обича. С което разваля всичко... Да, това е сходен момент със ситуацията в „Самсон и Далила“, но контекстът е друг. На мястото на филистимско-израелитския старозаветен конфликт, тук се разгръща част от древния германски епос, който Вагнер с тази опера започва да възстановява и пресъздава. „Лоенгрин“ е писан в 40-те години на 19 век и има премиера през 1850г. под палката на Франц Лист. Води се от историографите за последното и най-завършено романтично оперно произведение на майстора, който след това продължава започнатото тук с „Пръстена“ и в „Парсифал“, които са нещо по-различно от традиционни опери. Между другото, Парсифал тук се нарича Парзивал, който – според авторското либрето – е владетел на Грааловото царство и е баща на Лоенгрин.

Аз гледам за първи път „Лоенгрин“ като опера. Досега само съм слушала – възхитена – отделни арии и главно великолепните оркестрови части на творбата – в началото като увертюра и въведението преди Трето действие. Джеймс Ливайн явно е запален вагнерианец – дирижира така, че да се получи най-добър музикален резултат. Ето какво съм си записвала спонтанно, докато слушах 10-минутното встъпление към операта. То започва с възможно най-нежната музика във високия щрайх, която съм чувала и която историците определят като етерична, толкова е възвишена и въздушна. Ето какво съм записвала като впечатления: „Какви благородни интервали в нежното цигулково встъпление, каква страст, какъв богат хармоничен език, какъв гений! Каква музикална мисъл, как разказва с нея, колко е образна... Каква цялост, какво единство. Потокът си тече, ето, вече 5 минути, расте, нараства. И идват другите тематични мотиви, идват могъщи акорди...“ Мисля си: хвала на съвременната техника, звукозаписна и въобще дигитална: всичко, което чувам сега, е живо и може да се преживява отново и отново. А се е случило преди толкова време, по-точно на 10 януари 1986г.

В творбата доброто и злото са ярко разграничени: в кралство Брабант през 10 век злите и черни Телрамунд и жена му Ортруд искат Елза фон Брабант да бъде осъдена за това, че /уж/ е погубила брат си, престолонаследника. А всъщност невръстният херцог е отвлечен от Ортруд и превърнат в... лебед. Да, точно този лебед, който тегли лодката по реката, с която пристига неизвестният рицар в бяло /Лоенгрин/, за да спаси Елза, да прогони или убие Телрамунд и да се ожени за царската дъщеря. При едно условие – тя да не го пита кой е и откъде идва. Коя жена обаче би устояла на такова условие? И така, Елза през първата брачна нощ все пак пита Лоенгрин и той, свиквайки всички в двореца, обявява че е този и този... И си отива обратно в Грааловото царство. Като преди това възвръща братчето на Елза, превръщайки го от лебед в момче. Телрамунд и Ортруд загиват...

Вагнер не откроява арии. Музиката му е единен поток, кулминиращ в Грааловия разказ на Лоенгрин. Откροени са само хоровите сцени, мъжки и дамски, както и инструменталните епизоди. Четиримата солисти са на световно ниво именно като вагнерови певци: Петер Хофман /Лоенгрин/, немски тенор със значителен вагнеров опит /интересно е, че той е също откроен изпълнител на поп- и рокмузика/, Ева

Мартон /Елза/, унгарска певица с мощен и атрактивен глас, Леони Рисанек /Ортруд/, австрийска певица с богат вагнеров репертоар, и датският бас Лейф Роар /Телрамунд/, ярък и гаден злодей, който незнайно защо е облечен в черна кожена дреха, която го прави да прилича на таен агент от службите...